

**T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ
AİLE HEKİMLİĞİ KLİNİĞİ**

**KANSER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM VE
DESTEK SERVİSİNDE NARKOTİK ANALJEZİK KULLANIMI**

**UZMANLIK TEZİ
Dr. Gökçenur UTLU**

**TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç.Dr. Hüseyin CAN**

**İZMİR
TEMMUZ-2015**

**T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ
AİLE HEKİMLİĞİ KLİNİĞİ**

**KANSER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM VE
DESTEK SERVİSİNDE NARKOTİK ANALJEZİK KULLANIMI**

**UZMANLIK TEZİ
Dr. Gökçenur UTLU**

**TEZ DANIŞMANI
Yrd. Doç.Dr. Hüseyin CAN**

**İZMİR
TEMMUZ-2015**

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
İZMİR KATİP ÇELEBİ ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK EĞİTİM VE ARAŞTIRMA HASTANESİ
AİLE HEKİMLİĞİ KLİNİĞİ

KANSER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM VE
DESTEK SERVİSİNDE NARKOTİK ANALJEZİK KULLANIMI

TEZİ HAZIRLAYAN
Dr. Gökçenur UTLU

Aile Hekimliği Anabilim Dalı Uzmanlık Programı çerçevesinde yürütülmüş olan bu çalışma tarafımızca incelenerek her yönü ile “Tıpta Uzmanlık Tezi” olarak uygun ve yeterli bulunmuştur.

Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Can - İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Üye : Doç. Dr. Yüksel Küçükzeybek- İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi İç Hastalıkları Anabilim Dalı

Üye : Doç. Dr. Haluk Mergen İzmir Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Prof. Dr. Mehmet Ali MALAS
Tıp Fakültesi Dekanı

KANSER HASTALARINDA PALYATİF BAKIM VE DESTEK SERVİSİNDE NARKOTİK ANALJEZİK KULLANIMI

Amaç:

Dünyada kanser ağrısı gelişmiş ülkelerde %50'nin, gelişmekte olan ülkelerde ise %10'un altında kontrol altına alınabilmektedir. DSÖ'nün narkotik analjeziklerin kullanılması gerekliliği ile ilgili net önerileri olmasına rağmen ülkemizde kullanım durumları çok düşüktür. Çalışmamızda aile hekimliği bünyesindeki İKÇÜ Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kanser Hastalarında Palyatif Bakım ve Destek Servisi'nde narkotik analjezik kullanıma durumunun belirlenmesi amaçlandı.

Gereç ve Yöntem:

Çalışmada 29.07.2013- 01.01.2015 tarihleri arasında serviste yatarak destek tedavisi almış hastaların tanımlayıcı özellikleri, primer kanserleri, başvuru şikayetleri, yatış süreleri, taburculuk şekilleri, narkotik analjezik kullanım durumları incelendi. Veriler hasta dosyaları taranarak elde edildi. Tanımlayıcı analizlerde yüzde (sayı), ortalama±standart sapma (min-max değerler) ve ortanca; gruplar arası karşılaştırmalarda kategorik değişkenler için ki-kare testi sürekli değişkenlerin karşılaştırılmasında ise parametrik olan koşullarda t-testi, parametrik olmayan koşullarda ise Mann Whitney-U testi ile değerlendirildi. Anlamlılık düzeyi olarak $p < 0.05$ alındı.

Bulgular:

Çalışmadaki hastaların (n:360) yaş ortalaması $60,46 \pm 11,42$ (34-97) yılı ve %51,4'ünü kadınlar oluşturmaktaydı. Ortalama yatış süresi 10 gün olup hastalar %65,6 oranla en sık eve taburcu olmuştu. En sık maligniteler ise gastrointestinal sisteme aitti. Hastaların %57,8'inin yatış şikayeti ağrı ve yine aynı oranda hastanın da beslenme bozukluğu olup; ağrı ve beslenme bozukluğu hastaneye en sık yatış nedenleri olarak bulundu. Tüm yatışların %83,6'sında, ağrı şikayeti ile olan yatışların %94,2'sinde opioid kullanıldığı saptandı. Ağrı şikayeti ile başvuran 208 hastanın %49,5'inde zayıf opioid, %2,0'sinde güçlü opioid %42,8'inde zayıf+güçlü opioid kullanılmıştı. Cinsiyetler arasında ortalama yatış süresi, ağrı şikayeti ile başvurma ve opioid kullanımı açısından fark saptanmadı.

Sonuç:

Hastaların en sık başvuru şikayetlerinden olan ağrının giderilmesi; ancak opioidlere ulaşımın önündeki bariyerlerin kaldırılması ile mümkün olabilir. Etkili semptom kontrolü ve yaşam kalitesinin artırılması, palyatif bakım hizmetlerinin yaygınlaşması ve eğitilmiş kişilerce sağlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Palyatif bakım, Kanser ağrısı, DSÖ basamak tedavisi, Aile hekimliği, Opioid

SUMMARY

THE USE OF NARCOTIC ANALGESICS AT THE ONCOLOGIC PATIENTS IN PALLIATIVE CARE CENTER

Background and aim:

Throughout the world cancer pain is undertreated in less than 50% of patients in developed countries and in developing countries is less than 10%. WHO strongly advocates pain relief for moderate and severe cancer pain, but also reports that 80% of cancer patients have no access to opiates. In this study we aim to comment the use of narcotic analgesics by family medicine clinic in İKÇÜ Atatürk EAH Palliative Care Center.

Material and method:

Our research included the patients who were hospitalized in palliative care service between 29.07.2013- 01.01.2015. Patients' demographic characteristics, primary cancers, complaints, lengths of stay, types of leaving hospital and using of narcotic analgesics status were investigated by scanning the files. Descriptive statistics are given as mean±standart deviation and percentage. Student t-tests, Mann Whitney-U tests and Chi-square tests were used to compare groups.

P value <0.05 was taken as significant.

Results:

Mean age of the patients (n:360) ranged from 34-97 years old and mean age was 60,46±11,42. 51,4% of patients were woman. The average length of stay was 10 days. The patients were discharged home was the most common (65,6%) and the most common cancer site was gastrointestinal tract. Complaint about nutrition and pain were the most detected symptoms (57,8%). Weak opioids (49,5%), strong opioids (2,0%) and weak+strong opioids combinations (42,8%) had been preferred for pain therapy in patients with cancer pain complaint. There was no significant difference between the sexes in the average length of stay, opioid use and present with pain.

Conclusions:

Cancer pain is still one of the most feared entities in cancer and about 75% of cancer patients with pain require treatment with opioids for severe pain. Pain

management in cancer patients is a challenging and continuous task. The effective cancer pain treatment is only possible by developing of opioid accessibility and palliative care services.

Key words: Palliative care, Cancer pain, WHO 3-step analgesic ladder, Family Physician, Opioid